

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 44/15
Λουξεμβούργο, 28 Απριλίου 2015

Η μεταρρύθμιση του δικαιοδοτικού συστήματος της ΕΕ

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέβαλε προσφάτως πρόταση μεταρρυθμίσεως του ευρωπαϊκού δικαιοδοτικού συστήματος η οποία, κατόπιν της επί της αρχής εγκρίσεώς της από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξετάζεται τώρα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η μεταρρυθμιστική αυτή πρόταση είναι ιδιαίτερα σημαντική καθόσον αποβλέπει στην μακροχρόνια ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του δικαιοδοτικού συστήματος προς το συμφέρον του Ευρωπαίου πολίτη.

Οι περιστάσεις που δικαιολογούν την πρόταση: η αύξηση των προς εκδίκαση διαφορών και η υπερβολική διάρκεια των δικών

Από πολλών ετών το Γενικό Δικαστήριο αντιμετωπίζει μία ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση οφειλόμενη στη διαρκή αύξηση των αγομένων ενώπιόν του διαφορών: ο αριθμός των εισαχθεισών ενώπιον του εν λόγω δικαιοδοτικού οργάνου υποθέσεων αυξήθηκε από 398 το 2000 σε 912 το 2014. Η θεαματική αυτή αύξηση φαίνεται να έχει διαρθρωτικό χαρακτήρα και ενδέχεται να συνεχιστεί.

Προς αντιμετώπιση αυτής της καταστάσεως έχει ήδη ληφθεί σειρά μέτρων που είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της αποτελεσματικότητας και την επίτευξη αξιοσημείωτης βελτίωσης όσον αφορά τον αριθμό των υποθέσεων που περατώνονται. Παρά τις προσπάθειες αυτές, όμως, δεν κατέστη δυνατό για το Γενικό Δικαστήριο να περιορίσει τον ρυθμό αυξήσεως των εκκρεμουσών υποθέσεων. Ως εκ τούτου, το δικαιοδοτικό αυτό όργανο δεν είναι σε θέση, υπό τις παρούσες συνθήκες, να αντιμετωπίσει κατά τρόπο διαρκή και αποτελεσματικό την αύξηση του αριθμού και την περιπλοκότητα των διαφορών που καλείται να επιλύσει.

Λόγω αυτής της διαρθρωτικής και επιτεινόμενης αναντιστοιχίας, η διάρκεια εκδικάσεως των περίπλοκων υποθέσεων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, όπως οι οικονομικής φύσεως διαφορές, έχει ιδιαίτερα αυξηθεί. Υπενθυμίζεται, σχετικώς, ότι η υπερβολική διάρκεια μιας διαδικασίας είναι δυνατόν να συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος εκδικάσεως των υποθέσεων εντός ευλόγου προθεσμίας το οποίο καθιερώνει το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και, κατά προέκταση, ενδεχόμενη καταδίκη της Ένωσης κατόπιν αγωγής αποζημίωσης, οι οικονομικές συνέπειες της οποίας επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Συγκεκριμένα, εντός ενός έτους, έχουν ήδη ασκηθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου **πέντε αγωγές αποζημίωσης**, με συνολικό ποσό διεκδικούμενων αποζημιώσεων ύψους **26,8 εκατομμυρίων ευρώ**.

Η προτεινόμενη από το Δικαστήριο λύση

Ήδη από το 2011, προς αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, το Δικαστήριο υπέβαλε πρόταση που προέβλεπε, ιδίως, την αύξηση του αριθμού των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου από 27 σε 39. Η πρόταση αυτή, η οποία έτυχε της ευνοϊκής γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της σε πρώτη ανάγνωση εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της σύμφωνης επί της αρχής γνώμης του Συμβουλίου, δεν είχε, εντούτοις, συνέχεια ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών ως προς τον τρόπο διορισμού των επιπλέον αυτών δικαστών.

Το 2014, κατόπιν προσκλήσεως της προεδρίας του Συμβουλίου και λαμβανομένης υπόψη της επιδεινώσεως της καταστάσεως σε σχέση με το 2011, το Δικαστήριο υπέβαλε βελτιωμένη πρόταση.

Συγκεκριμένα, η νέα πρόταση αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνολικής αποτελεσματικότητας του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης, προτείνοντας λύσεις **διαρθρωτικές και με μακροχρόνια προοπτική**.

Υπογραμμίζεται ότι η πρόταση αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν εντατικών συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των τριών δικαιοδοτικών οργάνων που συγκροτούν το θεσμικό όργανο (Δικαστήριο, Γενικό Δικαστήριο και Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης), στο πλαίσιο των οποίων το μεν Γενικό Δικαστήριο εξέφρασε την προτίμησή του για την ίδρυση ειδικευμένου δικαιοδοτικού οργάνου, το δε ΔΔΔ την υποστήριξή του στην προτεινόμενη λύση. Κρίνοντας ότι εκ της πείρας (ιδίως από την αύξηση του αριθμού των εισηγητών στα γραφεία δικαστών ή την ίδρυση ειδικευμένου δικαιοδοτικού οργάνου) προκύπτει ότι δεν υφίσταται άλλη μακροχρόνια εναλλακτική λύση, το Δικαστήριο, το οποίο εκπροσωπεί το θεσμικό όργανο, υπέβαλε την πρόταση που εξετάζει σήμερα ο Ευρωπαίος νομοθέτης.

Σε τι συνίσταται η πρόταση του Δικαστηρίου;

Το Δικαστήριο προτείνει τη δημιουργία 21 θέσεων δικαστών προς ενίσχυση του Γενικού Δικαστηρίου σε τρία στάδια σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα:

- το 2015: αύξηση κατά 12 δικαστές·
- το 2016, με την ευκαιρία της ανανέωσης του Γενικού Δικαστηρίου, αύξηση κατά 7 του αριθμού των δικαστών, με την ενσωμάτωση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στο Γενικό Δικαστήριο, ώστε ο αριθμός των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου να ανέλθει σε 47·
- το 2019, με την ευκαιρία της επόμενης ανανέωσης του Γενικού Δικαστηρίου, νέα αύξηση του αριθμού των δικαστών, κατά εννέα θέσεις, ώστε να ανέλθει σε 56 ο συνολικός αριθμός των δικαστών.

Ο διαχωρισμός σε τρία στάδια επιβάλλεται για λόγους δικαιοδοτικούς (προσαρμογή στη συνεχή αύξηση του αριθμού των διαφορών που άγονται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου) και για λόγους δημοσιονομικούς (κατανομή σε περισσότερες χρήσεις των δημοσιονομικών συνεπειών της προτεινόμενης μεταρρυθμίσεως).

Πρέπει να τονιστεί ότι η πρόταση αυτή δεν ανταποκρίνεται μόνο στις άμεσες ανάγκες του Γενικού Δικαστηρίου, αλλ' ότι, ιδίως, ενισχύει την αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού δικαιοδοτικού συστήματος στο σύνολό του και κατά τρόπο διαρκή.

Καταρχάς, η εφαρμογή των προτεινόμενων θα παράσχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να **θέσει τέρμα στην αύξηση του αριθμού των εκκρεμουσών υποθέσεων** και να αρχίσει να μειώνει τον όγκο των συσσωρευμένων υποθέσεων. Τούτο θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της διάρκειας των ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασιών και, επομένως, τον περιορισμό του ενδεχομένου καταδίκης της Ένωσης για παράβαση της υποχρεώσεως εκδικάσεως εντός ευλόγου προθεσμίας.

Εξάλλου, η προτεινόμενη λύση θα έχει ως αποτέλεσμα την **απλούστευση του δικαιοδοτικού συστήματος** της Ένωσης, την ενίσχυση της συνολικής του αποτελεσματικότητας, καθώς και τη βελτίωση της συνεκτικότητας της νομολογίας του, δεδομένου ότι ένα μόνο δικαιοδοτικό όργανο, το Δικαστήριο, θα είναι επιφορτισμένο με τη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας των κανόνων δικαίου, επιλαμβανόμενο των αναιρέσεων.

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι με τη μεταρρύθμιση αυτή το Γενικό Δικαστήριο θα έχει μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τον τρόπο εκδικάσεως των διαφορών: θα έχει τη δυνατότητα, προς εξασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να ορίζει μεγαλύτερο ή μικρότερο αριθμό δικαστών σε ένα ή περισσότερα τμήματα, αναλόγως της σημασίας και των αναγκών της κάθε υποθέσεως και της εξελίξεως των προς εκδίκαση διαφορών. Ως εκ τούτου, η μεταρρύθμιση αποσκοπεί, επίσης, στη διασφάλιση και τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας και της νηφαλιότητας της αποδιδόμενης εξ ονόματος των Ευρωπαίων πολιτών δικαιοσύνης.

Τέλος, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι και οι αγόμενες ενώπιον του Δικαστηρίου διαφορές σημειώνουν συνεχή αύξηση. Η ενίσχυση, όμως, του Γενικού Δικαστηρίου θα καταστήσει δυνατή τη μεταβίβαση ορισμένων αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου προς το δικαιοδοτικό αυτό όργανο, **μόνη λύση** προβλεπόμενη από τις Συνθήκες για την αντιμετώπιση τυχόν συμφορήσεως σε επίπεδο Δικαστηρίου.

Κόστος της προτάσεως

Κατόπιν αιτήματος των αρμόδιων για τον προϋπολογισμό και τη νομοθεσία αρχών, το Δικαστήριο περιόρισε κατά 25% το συνολικό κόστος της μεταρρυθμίσεως.

Κατόπιν αυτού, το συνολικό καθαρό κόστος της μεταρρυθμίσεως, συνολικώς για τα τρία στάδια, ανέρχεται σε **13,875 εκατομμύρια ευρώ** ετησίως, αντιστοιχεί δηλαδή στο 0,01% του προϋπολογισμού της Ένωσης (135 δισεκατομμύρια ευρώ). Συγκρινόμενο προς το κόστος της μεταρρυθμίσεως που είχε προταθεί το 2011, το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση κατά 23%, ενώ ο φόρτος εργασίας του Γενικού Δικαστηρίου κατά την ίδια αυτή περίοδο αυξήθηκε κατά 43%.

Πρέπει σχετικώς να τονιστεί ότι, αν δεν ληφθεί απόφαση το ταχύτερο δυνατό, η κατάσταση θα οδηγηθεί σε ταχεία επιδείνωση προς ζημία των πολιτών και του προϋπολογισμού της Ένωσης. Πράγματι, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών οικονομικών μεγεθών, οι κίνδυνοι που συνεπάγεται η έλλειψη διαρκούς λύσεως για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς είναι ιδιαίτερα σημαντικοί. Τα επιβαλλόμενα από την Επιτροπή πρόστιμα η νομιμότητα των οποίων αμφισβητείται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου καθώς και τα ποσά των οποίων διατάσσεται η ανάκτηση στις υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων ανέρχονται σε δισεκατομμύρια ευρώ, τα οποία παραμένουν δεσμευμένα εν αναμονή δικαστικής αποφάσεως και τα οποία, επομένως, στερείται η εσωτερική αγορά.